

2.3. BELGIË

2.3.1. Aantal melkkoeien neemt licht toe

Ten opzichte van het voorgaande jaar zien we voor 2022 op nationaal niveau dat het aantal melkkoeien licht steeg, namelijk met 1,2%. Deze stijging is vooral te danken aan een stijging in Vlaanderen (+1,7%). Het aantal zoogkoeien daalt t.o.v. 2021, namelijk met 2,6%. Deze daling manifesteert zich op gelijkaardige wijze in Vlaanderen en Wallonië.

Aantal koeien en melkveehouders per landsgedeelte

	1984	2000	2005	2015	2020	2021	2022	% 22/21
a) BELGIE								
Melkkoeien	993.871	593.788	522.906	528.778	537.941	537.246	543.680	1,2
Zoogkoeien	160.566	508.857	483.276	444.970	383.334	379.448	369.580	-2,6
TOTAAL	1.154.437	1.102.645	1.006.182	973.748	921.275	916.694	913.260	-0,4
Bedrijven met melkkoeien	47.053	17.639	15.181	12.076	8.923	8.577	8.258	-3,7
Bedrijven met zoogkoeien	14.729	22.766	20.756	15.368	12.377	11.931	11.560	-3,1
b) VLAANDEREN								
Melkkoeien	533.875	327.067	292.958	316.042	343.840	345.506	351.502	1,7
Zoogkoeien	43.438	182.913	176.354	182.143	149.309	146.829	142.753	-2,8
TOTAAL	577.313	509.980	469.312	498.185	493.149	492.335	494.255	0,4
Bedrijven met melkkoeien	27.663	9.961	8.862	6.658	4.991	4.781	4.593	-3,9
Bedrijven met zoogkoeien	7.004	11.927	11.245	8.244	6.372	6.085	5.831	-4,2
c) WALLONIE								
Melkkoeien	459.831	266.657	229.948	212.465	193.896	191.530	191.908	0,2
Zoogkoeien	117.106	325.880	306.922	262.715	233.903	232.483	226.742	-2,5
TOTAAL	576.937	592.537	536.870	475.180	427.799	424.013	418.650	-1,3
Bedrijven met melkkoeien	19.382	7.676	6.316	5.413	3.929	3.793	3.662	-3,5
Bedrijven met zoogkoeien	7.722	10.836	9.507	7.116	6.000	5.841	5.724	-2,0
d) BRUSSELS GEWEST								
Melkkoeien	165	64	71	271	205	210	270	28,6
Zoogkoeien	22	64	63	112	122	136	123	-9,6
TOTAAL	187	128	134	383	327	346	393	13,6
Bedrijven met melkkoeien	10	2	3	5	3	3	3	0,0
Bedrijven met zoogkoeien	3	3	4	8	5	5	5	0,0

Bron: FOD Economie/Statbel, op basis van de gegevens van Sanitel vanaf 2014

2.3.2. Aantal melkleveraars blijft verder dalen

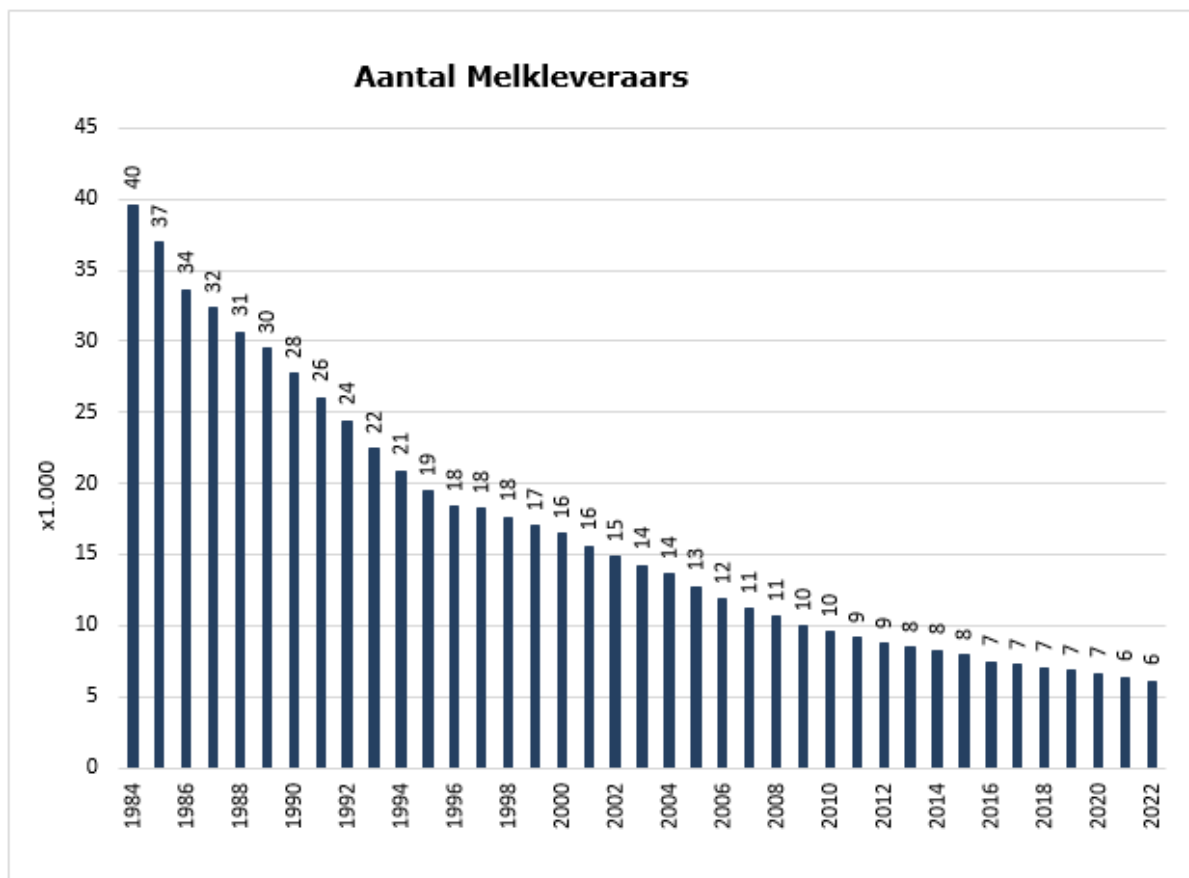
Net zoals in andere subsectoren van de landbouw daalt het aantal melkleveraars. In 2022 zijn er 3,8% minder melkleveraars dan in 2021. Dit is een iets lichtere daling dan het voorbije jaar, toen het aantal melkleveraars met 4% daalde.

Aantal melkleveraars per landsgedeelte

	Vlaanderen	Wallonië	België
December 2017	4.329	2.886	7.215
December 2018	4.181	2.814	6.995
December 2019	4.061	2.731	6.792
December 2020	3.933	2.680	6.613
December 2021	3.758	2.577	6.335
December 2022	3.620	2.472	6.092
Vershil (%)	-3,7	-4,1	-3,8
April 2020	4.018	2.738	6.756
April 2021	3.861	2.683	6.544
April 2022	3.707	2.578	6.285
April 2023	3.581	2.484	6.065
Vershil (%)	-3,4	-3,6	-3,5

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

Op basis van de maandelijkse statistieken van de Interprofessionele Organismen met betrekking tot de melkwaliteit, waren er eind 2022 nog 6 092 leveraars actief, waarvan ongeveer 60% Vlaamse en 40% Waalse. Deze verhouding blijft al jarenlang constant. Voor het eerst sinds 2018 zien we dat de daling in Wallonië sterker is dan in Vlaanderen (-3,6% vs. -3,4%).

2.3.3. Melkleveringen opnieuw hoger dan vorig jaar

2021 was het eerste jaar sinds 2012 dat de melkleveringen daalden t.o.v. het jaar voordien (-0,3%). In 2022 neemt het melkvolume opnieuw toe. Er werd 4,3 miljard liter melk geleverd, wat neerkomt op een stijging van 3,1% t.o.v. vorig jaar. De hoge melkprijzen van 2022 liggen aan de basis van deze toename.

De leveringen van melk evolueerden als volgt:

	(1.000 l)	%		(1.000 l)	%
1986	3.171.685	-	2005	2.936.593	-1,1
1987	3.040.941	-4,1	2006	2.924.949	-0,4
1988	2.958.442	-2,7	2007	3.008.685	2,9
1989	2.995.901	1,3	2008	2.998.543	-0,3
1990	2.905.869	-3,0	2009	3.098.002	3,3
1991	2.877.111	-1,0	2010	3.214.434	3,8
1992	2.870.287	-0,2	2011	3.259.187	1,4
1993	2.863.430	-0,2	2012	3.222.409	-1,1
1994	2.902.363	1,4	2013	3.299.539	2,4
1995	2.958.169	1,9	2014	3.464.609	5,0
1996	2.919.074	-1,3	2015	3.563.796	2,9
1997	2.883.155	-1,2	2016	3.678.542	3,2
1998	2.939.022	1,9	2017	3.810.940	3,6
1999	2.898.094	-1,4	2018	3.960.304	3,9
2000	2.945.392	1,6	2019	4.054.917	2,4
2001	2.937.807	-0,3	2020	4.203.646	3,7
2002	2.968.894	1,1	2021	4.192.003	-0,3
2003	2.956.094	-0,4	2022	4.320.498	3,1
2004	2.968.838	0,4			

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Wanneer we de leveringen op regionaal niveau bekijken, valt het verschil tussen Vlaanderen en Wallonië op. Onderstaande tabel geeft aan hoeveel melk er op jaarbasis wordt geleverd door melkleveraars in Vlaanderen en in Wallonië. Deze melk kan geleverd zijn aan zowel Vlaamse als Waalse kopers. In Vlaanderen vond t.o.v. 2021 opnieuw een kleine toename in de stijging t.o.v. vorig jaar plaats, van 4,3% naar 4,5%. Voor Wallonië zien we dat de leveringen nagenoeg constant bleven t.o.v. vorig jaar.

Sinds 2015 bedraagt de toename in melkleveringen in Vlaanderen 31%, tegenover 0,2% in Wallonië.

De regionale melkleveringen evolueerden als volgt:

	Vlaanderen		Wallonië	
	(1.000 l)	%	(1.000 l)	%
2015	2.327.336	-	1.271.577	-
2016	2.489.603	7,0	1.195.268	-6,0
2018	2.726.096	4,4	1.240.296	2,7
2019	2.805.140	2,9	1.260.419	1,6
2020	2.917.921	4,0	1.300.949	3,2
2021	2.926.240	4,3	1.274.525	-2,0
2022	3.057.893	4,5	1.274.103	0,0

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.4. Gemiddelde melklevering stijgt verder met 7,2%

In 2022 is het gemiddelde geleverde volume per melkveebedrijf gestegen met 7,2%, nl. tot 709.208 liter. De afgelopen tien jaar zijn de gemiddelde leveringen in ons land gestegen met 92%. Dit komt neer op quasi een verdubbeling en is het resultaat van een toename van de melkleveringen met 34% en een daling van het aantal melkleverders met 31%. Verder valt op dat het aantal melkkoeien in de betrokken periode slechts met 8% toenam. De productie per melkkoe is dus behoorlijk gestegen.

Evolutie melkaanvoer per leveraar

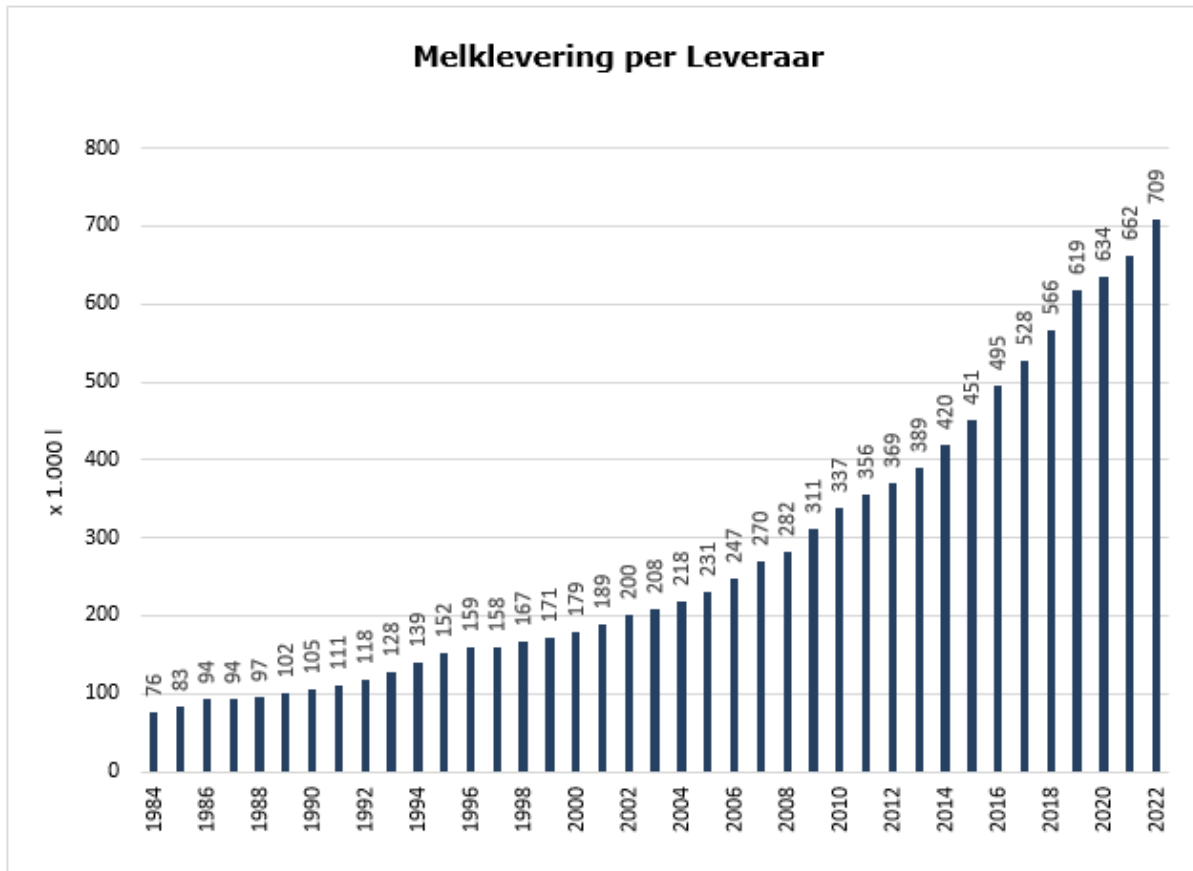
	Leveraars		Gemiddelde levering	
	Aantal	% verschil	Liter/jaar	% verschil
	(1)	t.o.v. vorig jaar		t.o.v. vorig jaar
1980	45.392		64.855	
1984 (2)	39.554	-3,2	75.831	4,2
1990 (3)	27.702	-5,7	104.897	5,7
1992	24.380	-6,2	117.735	6,4
1995	19.410	-6,9	152.404	9,4
1996	18.375	-5,3	158.844	4,2
1997	18.194	-1,0	158.467	-0,2
1998	17.604	-3,2	166.952	5,4
1999	16.960	-3,7	170.878	2,4
2000	16.475	-2,9	178.780	4,6
2001	15.569	-5,5	188.696	5,5
2002	14.846	-4,6	199.979	6,0
2003	14.226	-4,2	207.796	3,9
2004	13.602	-4,4	218.265	5,0
2005	12.690	-6,7	231.410	6,0
2006	11.838	-6,7	247.081	6,8
2007	11.136	-5,9	270.176	9,3
2008	10.649	-4,4	281.579	4,2
2009	9.963	-6,4	310.951	10,4
2010	9.532	-4,3	337.226	8,4
2011	9.145	-4,1	356.390	5,7
2012	8.733	-4,5	368.992	3,5
2013	8.473	-3,0	389.418	5,5
2014	8.251	-2,6	419.902	7,8
2015	7.910	-4,1	450.543	7,3
2016	7.431	-6,1	495.027	9,9
2017	7.215	-2,9	528.197	6,7
2018	6.995	-3,0	566.162	7,2
2019	6.792	-2,9	618.911	9,3
2020	6.613	-2,6	633.903	2,4
2021	6.335	-4,2	661.721	4,4
2022	6.092	-3,8	709.208	7,2

(1) 1980-2000 : Gemiddelde maandelijkse cijfers; vanaf 2001: situatie op 31 december

(2) 1984: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1980-1984

(3) 1990: Gemiddelde procentuele verandering per jaar in de periode 1984-1990

Bron: IO'n, Kwaliteitsuitslagen

Het gemiddeld vetgehalte van de melkleveringen in 2022 neemt af in vergelijking met 2021 en bedraagt 42,92 gram. Het eiwitgehalte daalde in 2022, en bedraagt 35,29 g/liter.

Vet- en Eiwitgehalte

	Vetgehalte (g/l)	Vershil	Eiwitgehalte (g/l)	Vershil
1984	36,88	0,10	32,63	0,04
1992	40,80	0,05	34,05	-0,01
1995	41,37	-0,09	34,15	0,00
1996	41,92	0,55	34,35	0,20
1997	41,97	0,05	34,41	0,06
1998	42,25	0,28	34,25	-0,16
1999	41,75	-0,50	34,14	-0,11
2000	41,95	0,20	34,20	0,06
2001	42,14	0,19	34,28	0,08
2002	42,15	0,01	34,41	0,13
2003	42,19	0,04	34,33	-0,08
2004	42,59	0,40	34,40	0,07
2005	42,12	-0,47	34,34	-0,06
2006	42,21	0,09	34,49	0,15
2007	41,97	-0,24	34,87	0,38
2008	41,97	0,00	34,70	-0,17
2009	42,15	0,18	34,49	-0,21
2010	42,23	0,08	34,90	0,41
2011	41,93	-0,30	34,83	-0,07
2012	42,29	0,36	34,96	0,13
2013	42,08	-0,21	34,96	0,00
2014	41,46	-0,62	34,93	-0,03
2015	41,99	0,53	35,02	0,09
2016	42,02	0,03	35,17	0,14
2017	42,12	0,10	35,53	0,37
2018	42,13	0,01	35,23	-0,30
2019	43,14	1,01	35,49	0,26
2020	43,11	-0,03	35,60	0,11
2021	43,57	0,46	35,59	-0,01
2022	42,92	-0,65	35,29	-0,30

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.5. 23% van Vlaamse leveraars levert meer dan 1.000.000 liter

Op basis van de verdeling van de melkleveringen per melkleveraar kan een beeld worden geschetst van de grote structurele bedrijfsverschillen in de Belgische melkveesector. Voor 2022 zijn op heden enkel de gegevens voor Vlaanderen beschikbaar. De gegevens voor Wallonië worden aangevuld van zodra ze beschikbaar zijn.

In 2022 leverde 4,7% van alle leveraars in Vlaanderen minder dan 100.000 liter. Meer dan de helft van de Vlaamse leveraars (53%) leverde meer dan 500.000 liter. Deze bedrijven zijn goed voor 82,9% van de totale Vlaamse melkleveringen. De categorie van de bedrijven met meer dan 1.000.000 liter vertegenwoordigt bijna 23% van de Vlaamse melkveehouders. Deze melkleveraars zijn goed voor bijna 54,4% van de Vlaamse leveringen.

Verdeling van de Vlaamse melkleveraars in 2022

Geleverde liters (liters)	Producenten		Hoeveelheid melk	
	aantal	%	mio. lit.	%
< 50.000	5	0,2	0	0,0
50 - 99.999	144	4,5	10	0,4
100 - 199.999	336	10,6	51	2,2
200 - 299.999	383	12,1	95	4,0
300 - 399.999	323	10,2	113	4,8
400 - 499.999	301	9,5	135	5,7
500 - 599.999	279	8,8	153	6,5
600 - 699.999	238	7,5	154	6,5
700 - 799.999	178	5,6	133	5,6
800 - 899.999	143	4,5	121	5,1
900 - 999.999	117	3,7	111	4,7
1.000-1.499.999	405	12,8	492	20,8
1.500-1.999.999	143	4,5	246	10,4
>2.000.000	177	5,6	548	23,2
> 500.000	1.680	53,0	1.958	82,9
Totaal	3.172	100,0	2.363	100,0

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

De veehouderijen met de grootste gemiddelde melkleveringen bevinden zich in Vlaanderen. Hier bedraagt het gemiddelde ruim 844 000 liter op jaarbasis. In Wallonië liggen de gemiddelde individuele melkleveringen op 61% van die in Vlaanderen.

De gemiddelde leveringen per bedrijf blijven ook in 2022 stijgen in beide regio's. De sterkste stijging wordt geregistreerd in Vlaanderen. De gemiddelde levering neemt in België sneller toe dan vorig jaar, toen de nationale toename nog 3,9% bedroeg, tegenover 7,2% voor 2022.

Gemiddelde leveringen per melkleveraar, per regio

(liter)	2014	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Vlaanderen (1)	445.875	652.020	741.907	778.669	844.722	8,5
Wallonië (1)	388.425	440.759	485.429	494.577	515.414	4,2
België (2)	419.902	566.162	635.664	661.721	709.208	7,2

(1) Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

(2) Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.6. Gemiddelde melkprijs in 2022 van €55,14 per 100l

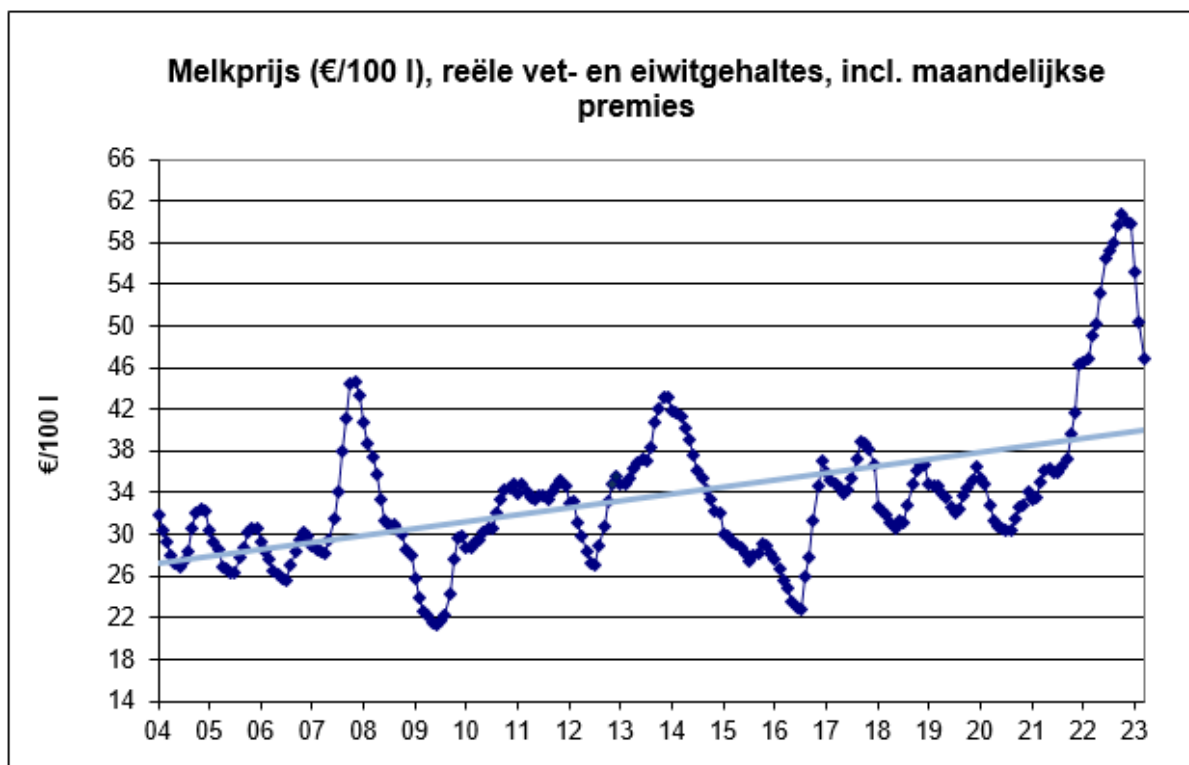
Het Algemeen Verbond der Coöperatieve Zuivelfabrieken (AVCZ) hield een jaarlijkse enquête over de melkprijs bij haar leden. Het AVCZ werd echter opgeheven waardoor deze prijzen niet meer verder beschikbaar zijn. Ter vervanging wordt er vanaf 2016 een BCZ-jaarprijs berekend voor de conventionele (i.e. niet-bio) melk. In deze berekeningen zijn inbegrepen: de melkerijpremies op maand- en op jaarbasis, de nabetalings en de jaarlijkse kosten. De BTW en dividenden op ledenkapitaal zijn niet inbegrepen. Voor 2022 bedroeg de BCZ-jaarprijs 55,14 euro per 100 liter. Deze prijs stemt overeen met een stijging van maar liefst 43% t.o.v. de prijzen in 2021, die zelf al 20% hoger lagen dan het jaar voordien. Ten opzichte van 2021 daalden de vet- en eiwitgehalten.

Reële Melkprijs

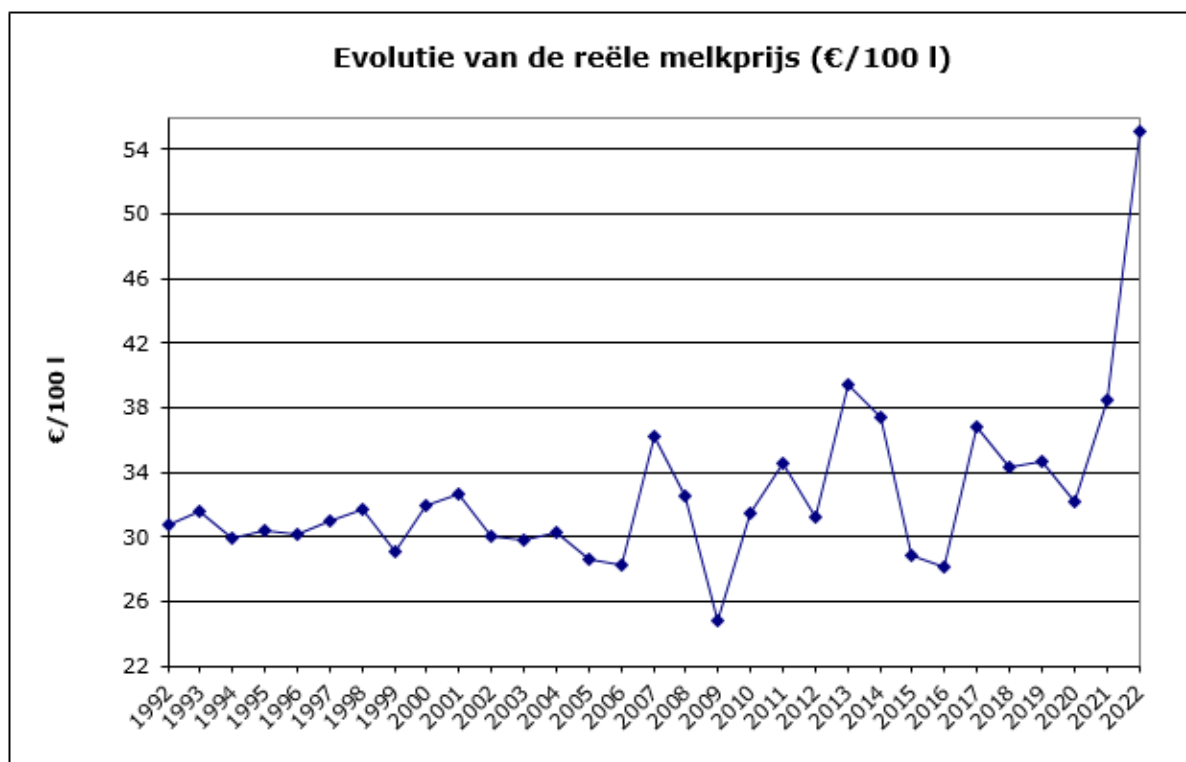
Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2000	31,28	42,31	34,25
2001	32,70	42,48	34,32
2002	29,91	42,54	34,35
2003	29,83	42,71	34,38
2004	30,24	42,87	34,45
2005	28,58	42,38	34,40
2006	28,20	42,45	34,52
2007	36,17	42,09	34,92
2008	32,48	42,19	34,76
2009	24,74	42,29	34,54
2010	31,41	42,11	34,90
2011	34,55	41,82	34,81
2012	31,27	42,15	34,93
2013	39,44	41,94	34,94
2014	37,35	41,33	34,90
2015	28,80	41,81	35,01
2016	28,10	41,36	35,51
2017	36,85	41,47	35,88
2018	34,27	42,32	35,36
2019	34,67	42,92	35,37
2020	32,20	42,93	35,60
2021	38,50	43,35	35,62
2022	55,14	42,91	35,30

Reële gehalten aan vet en eiwit, inclusief premies zuivelfabriek, inclusief nabetalings, exclusief BTW

Bron: AVCZ tot 2015, BCZ vanaf 2016

Maandelijkse reële prijs, exclusief bijkomende betalingen op jaarbasis
Bron: BCZ

Jaarlijkse reële prijs, exclusief BTW
Bron: AVCZ, BCZ vanaf 2017

2.3.7. Biologische productie stijgt verder

Voor 2022 beschikken we nog niet over definitieve cijfers over de biologische productie in de Vlaamse regio. Het aantal biomelkkoeien in Vlaanderen, en dus ook in België in 2022 betreft dus een raming. Gezien het gros van de biologische melkproductie zich in Wallonië bevindt, kunnen we toch al stellen dat de stijging in het aantal biologische koeien zich verderzet. In 2021 bedroeg de stijging t.o.v. het voorgaande jaar 1,4% en in Wallonië zien we in 2022 een stijging van 3,7%.

Evolutie van het aantal bio-melkkoeien

	2013	2015	2017	2020	2021	2022	% 22/21
BELGIE							
Bio- melkkoeien	12.279	13.146	20.101	24.308	24.646	25.489	3,4%
Tot. melkkoeien	489.154	529.247	519.159	537.941	537.246	543.680	1,2%
%	2,5	2,5	3,9	4,5	4,6	4,7	2,2%
VLAANDEREN							
Bio- melkkoeien*	1.228	1.141	2.984	3.406	3.437	3.500	1,8%
WALLONIE							
Bio- melkkoeien	11.355	12.005	17.117	20.902	21.209	21.989	3,7%

Bron: FOD Economie/Statbel, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

* raming voor 2022

Het volume geleverde biomelk steeg in 2022 met 7%. Het aandeel geleverde biomelk steeg verder tot 2,6% van de totale leveringen.

De leveringen van koemelk met biolabel evolueerden als volgt:

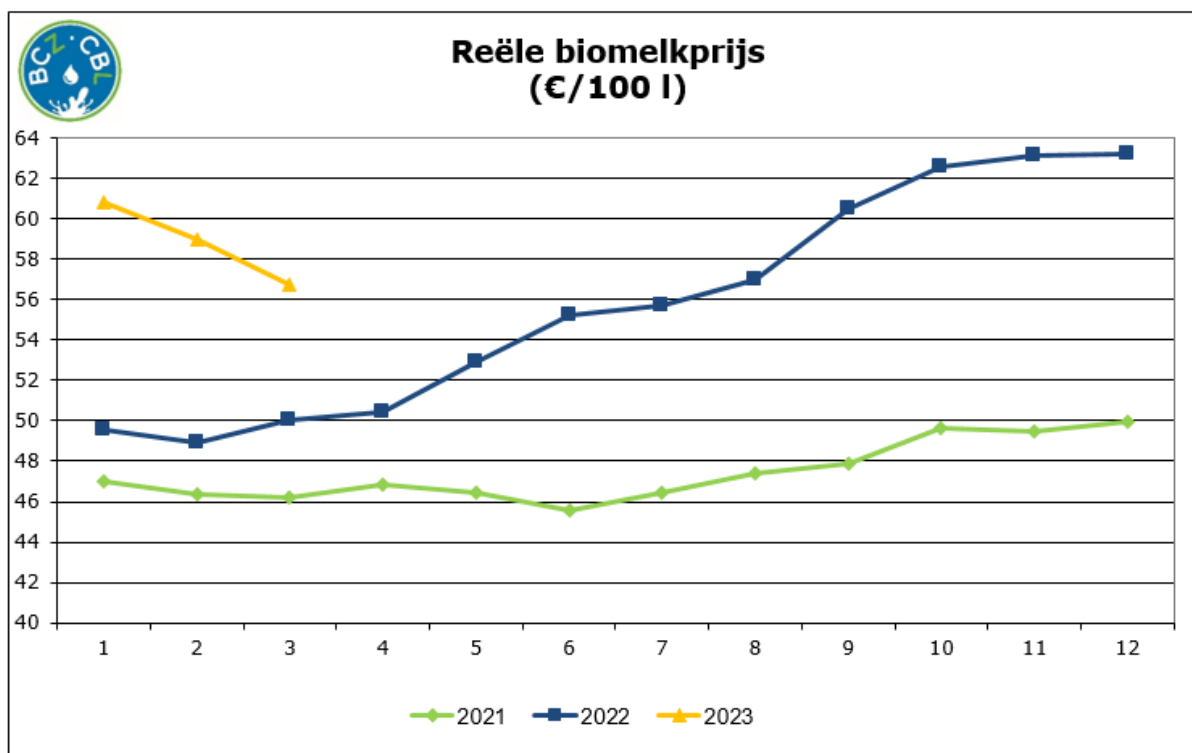
(1.000 l)	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Bioleveringen	77.894	96.487	103.773	111.115	7,1
Tot. leveringen	3.960.304	4.203.646	4.192.003	4.320.498	3,1
%	1,97	2,30	2,48	2,57	3,9

Bron: BCZ-leden, Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

Sinds 2020 berekent BCZ naast de reële conventionele melkprijs ook de reële biomelkprijs. Pas sinds 2021 ontvangt BCZ van de regio's een opsplitsing in gehalten tussen conventionele en biomelk, dus werd de melkprijs van 2020 herrekend o.b.v. de gehalten van 2021. In 2022 steeg de biomelkprijs steeg tot €55,72 per 100 liter, wat neerkomt op een stijging van 18% t.o.v. vorig jaar.

Jaar	Prijs (€/100 l)	Vet (g/l)	Eiwit (g/l)
2020*	46,38	40,92	35,05
2021	47,34	40,92	35,05
2022	55,72	41,16	34,49

*In 2020 waren nog geen aparte gehalten voor biomelk beschikbaar, dus werd de biomelkprijs herberekend o.b.v. de gehalten van 2021

2.3.8. De kwaliteitsresultaten blijven hoog

De kwaliteitsresultaten in 2022 blijven op de hoge niveaus van de voorbije jaren. Voor het aandeel leveraars zonder strafpunten voor kiemgetal, remstoffen en vriespunt zijn de resultaten identiek aan vorig jaar, voor het celgetal verbeterd de situatie zelfs nog licht. Voor de filtratieproef werden net als de voorbije jaren geen strafpunten uitgedeeld.

Jaaroverzicht van het aandeel melkleveraars zonder strafpunten (in %)

Kwaliteitsparame	1993	2005	2010	2015	2020	2021	2022
Kiemgetal (1)	88,2	97,5	97,5	98,3	98,9	98,7	98,7
Celgetal (2)	82,2	96,8	95,9	97,1	97,9	97,5	97,7
Remstoffen (3)	99,5	99,1	99,3	99,7	99,7	99,8	99,8
Vriespunt	98,9	99,1	99,7	99,7	99,9	99,8	99,8
Filtratie	99,7	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(1) Minder dan 100.000 kiemen

(2) Minder dan 400.000 cellen

(3) Sinds 01/11/2000 wordt het systeem van strafpunten vervangen door een penalisatie (29,75 €/100 l) op de leveringen die door remstoffen gecontamineerd zijn.

Bron: MCC-Vlaanderen, Comité du Lait

2.3.9. Melkverwerking daalt ondanks stijging BE leveringen

De melkverwerking door de zuivelindustrie in België is de laatste jaren fors gestegen en in 2018 ging het om bijna 5 miljard liter melk. Daarna zagen we dit volume weer afnemen. Voor 2022 zien we wat hogere melkleveringen in eigen land, maar ook een lagere handelsbalans voor rauwe melk. De handelsbalans voor melk in bulk neemt af doordat zowel de invoer daalt, als de uitvoer stijgt. Samen resulteert dit in een daling van de melkverwerking in België met ruim 45 miljoen liter.

Sedert 2006 is de melkaanvoer met 48% of bijna 1,4 miljard liter gestegen, terwijl het volume verwerkte melk in België is gestegen met 1,6 miljard liter. Dit is een stijging van 53%. De forse toename van de verwerking de afgelopen jaren laat de zuivelindustrie toe een performant verwerkingsapparaat van voldoende schaalgrootte operationeel te stellen en te houden. Dit komt de werkgelegenheid, de uitvoer en de handelsbalans ten goede.

Verwerking van melk door de zuivelindustrie

Jaar	Melkaanvoer (mio liter)	Invoer bulk	Uitvoer bulk	Saldo in/uitvoer	Melk-verwerking
2006	2.925	486	336	150	3.075
2008	2.999	486	381	105	3.104
2010	3.214	552	508	44	3.258
2012	3.222	730	492	238	3.460
2014	3.465	921	509	412	3.877
2016	3.679	1.137	344	793	4.472
2018	3.960	1.105	119	986	4.946
2020	4.204	659	75	584	4.788
2021	4.192	656	103	553	4.745
2022	4.320	557	178	379	4.699

Bron: Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap en ZMB

2.3.10. Magere melkpoeder en boter winnen aan terrein

De productiestijging voor magere melkpoeder staat in schril contrast met de productiedaling van niet-magere melkpoeder. Dit is helemaal in lijn met de gewijzigde vraag op de wereldmarkt. Hiermee gaat ook een hogere boterproductie gepaard. Verder valt de hogere productie van mozzarella en desserts op. Smeltkaas, natuurkaas andere dan mozzarella en condensmelk vertonen dan weer een sterke daling in productie.

Binnen de **consumptiemelk** categorie vermindert de witte melkproductie in beperkte mate. De bereiding van maaltijden thuis zat gezien de Covid-maatregelen in 2020, en ook nog in beperkte mate in 2021, in de lift. Maar zelfs t.o.v. 2019 stellen we een daling vast. De jarenlange dalende trend zet zich in post-coronatijden dus weer verder. Binnen de categorie van de witte melk stijgt het aandeel van volle melk, ten koste van het aandeel van magere melk. Opvallend is het blijvend

stijgende aandeel, ondanks nog steeds erg laag, van karnemelk. Bij de melkdranken zien we een daling in de productie van chocolademelk, maar gaat gevitamineerde melk er opnieuw feller op achteruit.

Aandeel in de productie van consumptiemelk (%)

	1984	1995	2005	2015	2019	2020	2021	2022
Volle melk	73,7	34,6	20,9	21,4	26,6	26,6	26,9	27,6
Halfvolle melk	11,7	49,9	53,0	50,3	44,8	45,7	43,8	43,9
Magere melk	10,8	12,3	7,0	5,4	5,2	5,6	4,9	4,7
Karnemelk	3,8	3,2	4,2	2,2	1,9	2,4	2,5	2,8
Chocolademelk	—	—	12,5	16,2	16,5	16,4	19,2	18,7
Melk met vitamines	—	—	2,4	4,5	5,0	3,3	2,7	2,3
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100

Bron: NIS (publicatie van 01/06/2023)

Voor de **verse zuivelproducten** zien we een divers beeld. Yoghurt kent een toename van bijna 4%. Dit is een verderzetting van de gekende trend. Ook voor room en desserts zien we een stijging, respectievelijk met 2% en 9%. Voor gefermenteerde melk daalt de productie echter met 7%. Maar hiermee ligt de productie wel nog hoger dan in pre-corona 2019.

Bij de **melkpoeders** valt de forse daling op bij volle melkpoeder, nl. -33%. In 2021 tekenden we reeds een daling op van -50%. Hiermee landen we op een historisch laag productieniveau. Magere melkpoeder daarentegen stijgt met 27%. Hiermee gepaard gaat ook een productiestijging van **boter** met 9%.

Met betrekking tot **kaas** zijn er behoorlijke verschuivingen in de productie:

- Verse kaas, dat de voorbije jaren stelselmatig dalingen kende, laat sinds 2020 een groei optekenen, die ook in 2022 wordt verdergezet;
- Gouda als consumentkaas daalt in productie tot net boven de productiehoeveelheid behaald in 2019. Opvallend blijft de groei opgetekend in 2020 van 20%;
- Cheddar kende een verdrievoudiging in 2020. In onzekere tijden is de lange bewaarduur een troef. Maar in 2022 daalt ook hier de productie naar een niveau net boven 2019;
- Mozzarella blijft verder stijgen in productie en neemt in 2022 al ruim twee derde van het aandeel in natuurkaas voor haar rekening;
- De zware klap voor smeltkaas in 2020 werd verre van rechtgezet. Het productieniveau bevindt zich in 2022 zelfs nog lager dan in 2020.

Zuivelproductie in België

(in 1.000 liter of ton)	2010	2015	2019	2020	2021	2022	22/21 %
CONSUMPTIEMELK (1.000 l)							
WITTE MELK	672.793	686.191	673.693	716.715	649.376	646.048	-0,5
- volle melk	158.881	184.871	228.184	237.808	223.721	225.595	0,8
- halfvolle melk	441.304	435.719	383.515	407.862	364.213	358.869	-1,5
- magere melk	53.158	46.809	44.145	49.892	40.889	38.791	-5,1
- karnemelk	19.450	18.792	17.850	21.153	20.553	22.793	10,9
MELKDRANKEN	105.960	179.381	184.220	176.271	181.511	171.797	-5,4
° chocolademelk	75.881	140.190	141.177	146.382	159.359	153.251	-3,8
° met vitamines	30.079	39.191	43.043	29.890	22.152	18.546	-16,3
TOTAAL	778.753	865.572	857.913	892.986	830.887	817.845	-1,6
VERSE ZUIVELPRODUCTEN (1.000 l)							
- yoghurt	50.695	35.307	46.986	49.699	51.754	53.736	3,8
- gefermenteerde melk	239.493	202.866	248.188	262.038	273.177	255.094	-6,6
- consumptieroom	151.741	218.872	247.180	227.309	251.146	256.931	2,3
- desserts (pap, vla, ...)	88.669	91.147	107.079	93.575	107.015	116.783	9,1
TOTAAL	530.598	548.192	649.433	632.620	683.091	682.545	-0,1
BOTER (ton)							
- melkerijboter	31.651	45.856	64.494	63.124	67.445	73.534	9,0
- herbewerkt	43.392	35.412	31.652	31.912	23.230	-	-
TOTAAL	75.043	81.268	96.146	95.036	90.675	-	-
MELKPOEDER (ton)							
- niet-magere	69.212	39.722	51.644	70.395	40.408	26.979	-33,2
- magere	78.034	153.295	163.644	156.342	156.000	198.190	27,0
TOTAAL	147.246	193.017	215.288	226.737	196.408	225.169	14,6
KAAS (ton)							
- verse kaas	11.242	12.819	7.300	7.491	12.364	12.981	5,0
- natuurkaas	59.275	84.426	98.817	99.760	99.827	98.310	-1,5
° Gouda	5.254	5.531	8.415	10.078	10.470	8.679	-17,1
° Cheddar	2.369	1.257	1.280	3.763	3.189	1.805	-43,4
° andere harde en halfharde	24.476	24.074	28.029	25.207	23.556	19.219	-18,4
° Italiaans (Mozzarella, ...)	27.176	53.564	61.093	60.711	62.613	68.606	9,6
- smeltkaas	-	-	24.098	12.425	13.084	11.459	-12,4
TOTAAL	70.517	97.245	130.216	119.676	125.275	122.750	-2,0
TOTAAL (excl. smeltkaas)	70.517	97.245	106.117	107.251	112.191	111.291	-0,8
EVAP + CONDENS	-	-	47.467	65.570	77.660	57.641	-25,8
ROOM- EN MELKIJS	84.994	71.148	66.389	63.629	63.843	63.314	-0,8

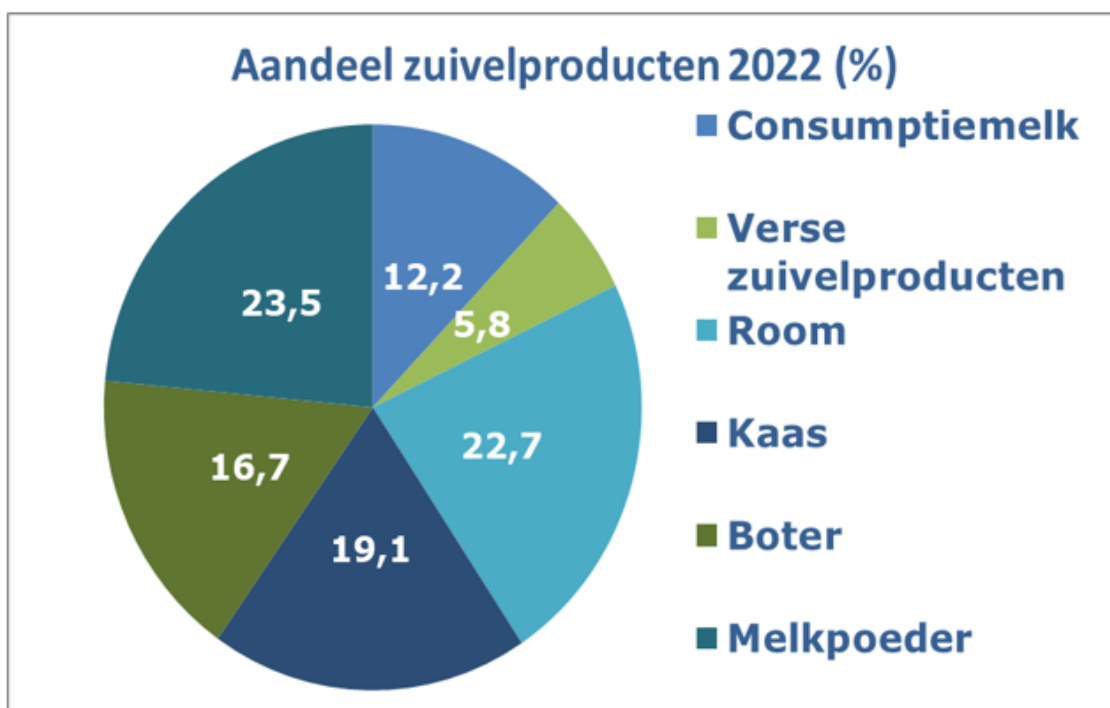
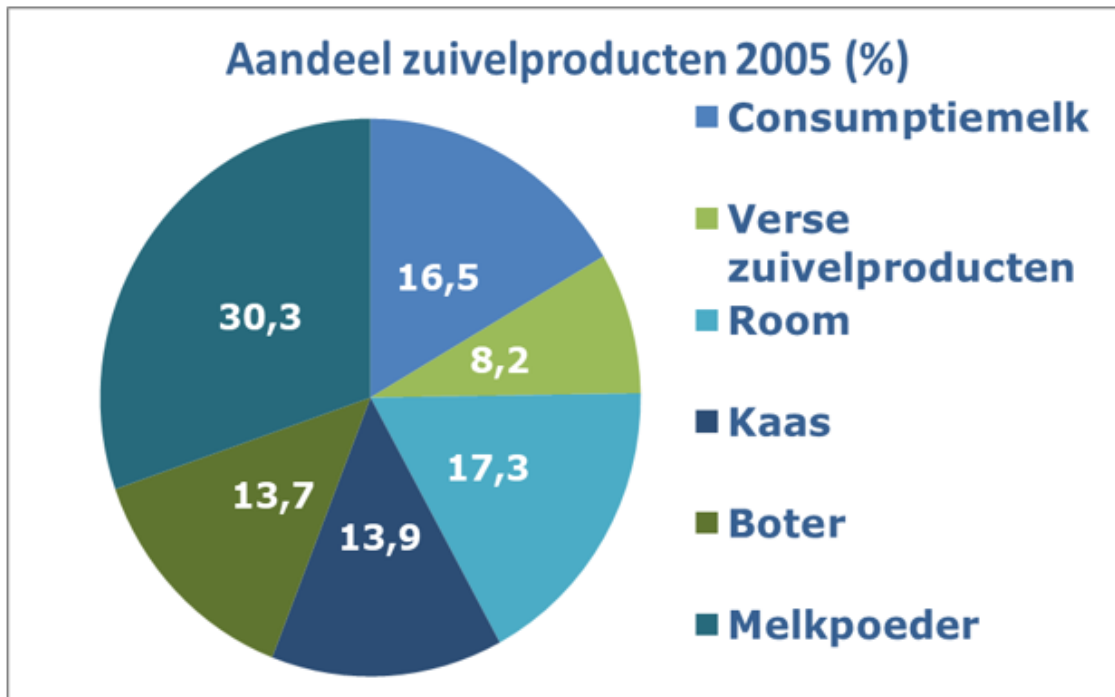
—: niet beschikbaar

Bron: NIS (publicatie van 01/06/2023)

De Belgische zuivelindustrie verwerkt (uitgedrukt op basis van vet en eiwit) het grootste deel van de melk tot producten van de categorieën melkpoeder, room en kaas. Het aandeel van melkpoeder daalde sinds 2005 van 30% tot 20% in 2021. In 2022 nam dit aandeel weer toe tot ruim 23%. Hiermee is het de sterkste stijger.

De sterkste groei zagen we in 2021 nog voor de categorie kaas. Het aandeel van kaas in de verwerking bedroeg toen nog 23%. In 2022 daarentegen daalt het aandeel van kaas weer naar 19%. Hiermee is het in 2022 de sterkste daler (-0,9 procentpunt). Voor consumptiemelk zien we een

duidelijk dalende tendens. Ten opzichte van 2021 is het aandeel van consumptiemelk met 0,8 procentpunt gedaald. Ook room daalt in aandeel, nl. met 0,7 procentpunt.

Bron: NIS en Ministeries van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap

2.3.11. Terugkeer naar pre-Covid19 trends voor thuisverbruik

Het gezinsverbruik van zuivelproducten in België

(l of kg per capita)	2000	2010	2015	2019	2021	2022	22/21 %
Totaal melk (1)	64,20	51,85	48,64	40,75	42,14	39,16	-7,1
° Karnemelk	1,40	0,70	0,52	0,46	0,36	0,32	-11,1
° Chocolademelk	3,20	3,50	3,80	3,37	3,39	3,08	-9,1
Yoghurt	10,40	10,70	10,44	9,94	10,18	9,52	-6,5
Room	1,90	2,50	2,62	1,94	2,26	2,05	-9,3
Boter	3,20	2,40	2,31	1,63	1,66	1,49	-10,2
Kaas (2)	14,90	15,90	14,92	13,98	14,86	14,40	-3,1
° Verse witte kaas	4,00	3,70	2,96	2,51	2,50	2,46	-1,6
° Smeltkaas	1,20	1,20	1,12	0,85	0,91	0,88	-3,3
° Andere kaas	9,70	11,00	10,85	10,62	11,45	11,06	-3,4

(1) Inclusief gefermenteerde melk en exclusief melksubstituten

(2) Inclusief smeltkaas en verse kaas

Bron: Gfk via VLAM

Covid-19 heeft een groot positief effect gehad op het thuisverbruik van zuivelproducten. Dit was hoofdzakelijk te wijten aan de sluiting van de horeca en food service. In 2021 waren er ook nog beperkte lockdowns, maar zagen we in grote lijnen al een terugkeer naar de situatie van voor de pandemie. In 2022 zien we een terugkeer naar een 'normaal' thuisverbruik, zonder Covid-19 invloeden. De jarenlange daling in het verbruik van consumptiemelk zet zich terug verder. In vergelijking met 2019 daalde het thuisverbruik van consumptiemelk in 2022 met 4%. Voor boter zien we eveneens een duidelijk daling (-9%) t.o.v. 2019. In 2021 daarentegen noteerden we nog een stijging met 2% t.o.v. 2019. Opvallend is de stijging voor het thuisverbruik van room (+6%) in 2022 t.o.v. 2019. Ook de thuisconsumptie van kaas neemt over die periode toe met 3%.

2.3.12. Noteringen stabiliseren op hoog niveau

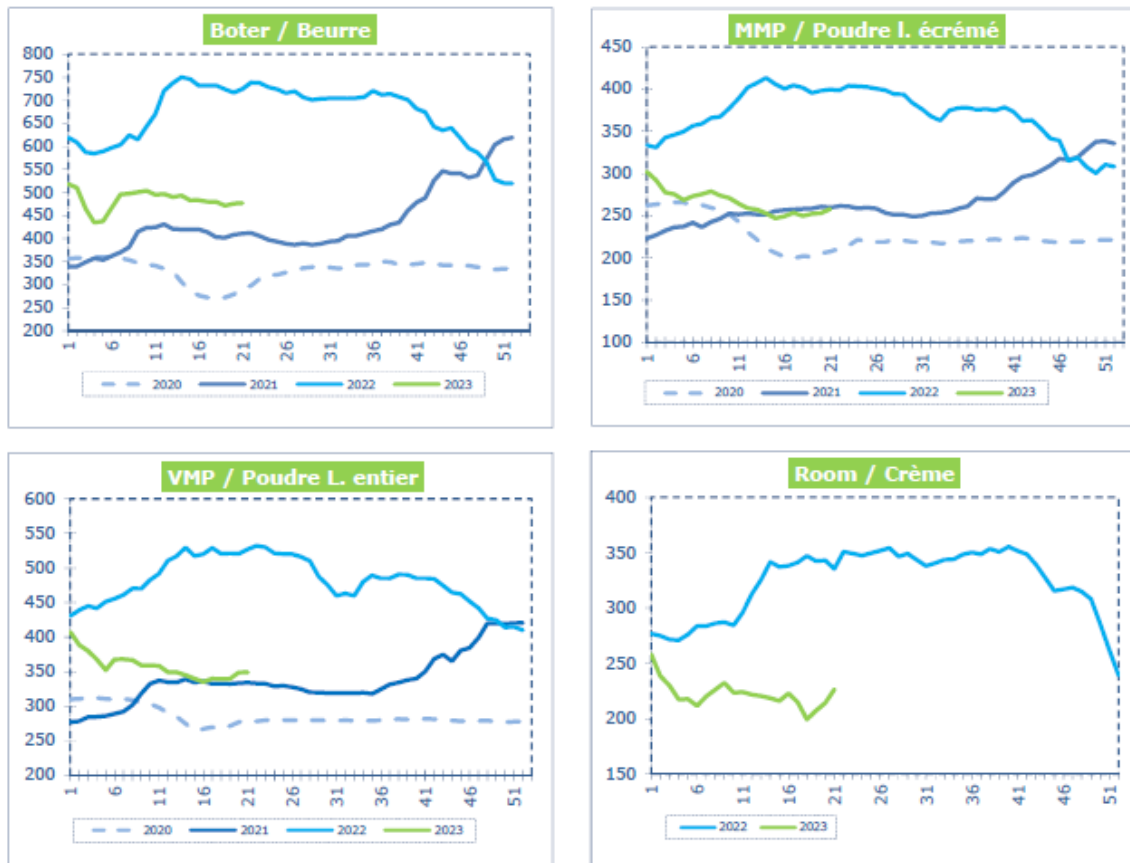
In 2021 stegen de noteringen explosief. Ook begin 2022 zette deze stijging zich verder. In Q2 en Q3 zagen we een relatief stabiele en hoge prijs. Naar het einde van het jaar daalden de noteringen. Deze evolutie was te wijten aan de geminderde Chinese vraag, het groter dan verwachte aanbod aan rauwe melk en de algemene economische situatie met hoge energieprijzen en een recordhoge voedingsinflatie.

Prijsnoteeringen (€/100 kg)

	31.12.07	31.12.10	31.12.15	31.12.18	31.12.19	31.12.20	31.12.21	31.12.22	22/21 %
Boter	289,20	362,64	287,75	425,86	354,47	335,83	619,20	519,50	-16,1
Cheddar	393,00	335,00	263,75	330,00	325,00	310,00	-	-	
Volle melkpoeder	313,18	289,82	229,36	278,88	314,34	277,61	420,40	410,00	-2,5
Magere melkpoeder	279,11	226,60	174,39	174,29	261,38	221,48	335,60	308,30	-8,1

De eerste weken van 2023 zette de prijsdaling zich nog voort, om zich daarna te stabiliseren op (magere en volle melkpoeder) of zelfs toch nog boven (boter) het prijsniveau van 2021. Dit is een prijsniveau dat hoger ligt dan in 2020 en 2019. De extreem hoge boterprijzen in Q2 van 2018 (tot €600/100kg) werden in 2022 overtroffen, maar in 2023 zit de boternotering wel weer onder dat niveau.

OFFICIELE BELGISCHE PRIJSNOTERINGEN (€/100 kg)
COTATIONS OFFICIELLES BELGES (€/100 kg)

2.3.13. Omzet stijgt spectaculair, maar uitsluitend prijseffect

De omzet van de zuivelindustrie in ons land is in 2022 met 30% gestegen. De kaap van 7 miljard euro werd zo overschreden. Deze toename is uitsluitend een prijseffect, het volume verwerkte melk daalde in 2022 immers met 1%. Ook in de gehele voedingsindustrie zien we een forse toename van de omzet. We stellen vast dat de omzetsijging in de voedingsindustrie in zijn geheel iets kleiner is. Bijgevolg stijgt het aandeel van de omzet van de zuivelindustrie in de totale voedingsindustrie naar 9,3%.

In 2022 stijgt de werkgelegenheid in de zuivelindustrie met bijna 2%, wat een iets kleinere toename is dan in 2021 (+3%). De groei is quasi gelijk aan de groei die wordt opgetekend voor de volledige voedingsindustrie. Sedert 2010 is de werkgelegenheid in de zuivelindustrie met bijna 10% gestegen.

Na de recordinvesteringen tussen 2011 en 2015 (meer dan 700 miljoen euro, ofwel gemiddeld ruim 140 miljoen euro per jaar) in bijkomende productiecapaciteiten met het oog op het postquotum tijdperk, daalde het investeringsritme tot een normaal niveau van ongeveer 90 miljoen euro in 2018. Sedertdien zijn de investeringen evenwel terug fors aan het stijgen. In 2022 stijgen de investeringen met 7%, tot 180 miljoen euro. Als gevolg van een hogere groei van de investeringen in de totale voedingsindustrie, neemt het aandeel van de zuivelindustrie af tot 8,8%.

	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
- OMZET (mio euro) (1)						
a. Zuivelindustrie	4.190	4.974	5.358	5.446	7.069	29,8
b. Voedingsindustrie	38.942	48.560	54.267	60.805	75.864	24,8
c. Aandeel zuivel (%)	10,8	10,2	9,9	9,0	9,3	4,0
- TEWERKSTELLING (2)						
a. Zuivelindustrie (2)	5.726	5.620	6.162	6.152	6.270	1,9
b. Voedingsindustrie	88.639	88.439	97.220	99.382	101.353	2,0
c. Aandeel zuivel (%)	6,5	6,4	6,3	6,2	6,2	-0,1
- INVESTERINGEN (mio euro) (1)						
a. Zuivelindustrie	90	151	137	169	180	6,5
b. Voedingsindustrie	1.002	1.471	1.717	1.874	2.055	9,6
c. Aandeel zuivel (%)	8,9	10,3	8,0	9,0	8,8	-2,9

(1) Naar aanleiding van een wijziging van de nomenclatuur NACE bevatten de statistieken van de zuivelindustrie vanaf 2000 ook de gegevens van de consumptie-ijsindustrie

(2) Zuivelindustrie = bereiding van zuivelproducten, consumptie-ijsindustrie uitgesloten

Bron: Statbel, RSZ

2.3.14. Handelsbalans is hoger dan ooit

In overleg met andere instanties wordt sinds 2022 een ruimere methodiek gehanteerd voor het becijferen van de in- en uitvoergegevens voor zuivelproducten. Niet enkel melk en room, melkpoeder, gefermenteerde zuivelproducten, boter, kaas en wei maken deel uit van de handelsstatistieken, maar ook een aantal andere zuivelproducten zoals melkdranken, roomijs, lactose,... worden nu binnen beeld gebracht. Binnen de categorie andere zuivelbereidingen valt o.a. zuigelingsvoeding o.b.v. melk en zuivelproducten, en melkpermeaat.

Uitgedrukt in volume, doorvoer inclusief, stijgt de invoer in 2022 met 7,7%, terwijl die stijging vorig jaar nog 2,5% betrof.. De stijging is grotendeels te wijten aan de hogere invoer van condensmelk, melk en room en melkpoeder. Vooral de invoer van weiprodukten, en in mindere mate ook van boter en gefermenteerde zuivelproducten, daalt in 2022.

Invoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	874,4	791,3	1.285,0	1.006,6	933,2	1.082,1	16,0
Melkpoeder	80,5	131,7	123,2	124,8	160,4	184,3	14,9
Gefermenteerde producten	169,3	135,6	134,0	135,4	145,9	131,5	-9,8
Boter en boterconcentraat	106,9	111,9	157,0	137,1	144,2	128,7	-10,7
Kaas	243,8	271,9	278,1	362,6	410,1	424,8	3,6
Wei en lactose	118,2	160,5	148,2	119,9	105,3	81,7	-22,4
Condensmelk	34,1	48,9	74,7	79,3	89,2	113,3	26,9
Melkdranken	-	-	20,9	32,0	29,6	31,6	6,7
Melk- en roomijs	26,6	16,5	18,7	17,9	23,2	23,0	-0,9
Andere zuivelbereidingen	11,2	20,0	38,2	58,4	46,3	46,8	1,0
TOTAAL	1.665,0	1.688,2	2.277,9	2.073,9	2.087,4	2.247,9	7,7

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

In waarde vertoont de invoer een drastischere stijging, nl. van 26%. De Productprijzen zijn immers erg gestegen in 2022. In die mate zelfs dat, uitgedrukt in waarde, enkel nog voor de invoer van weiprodukten een daling wordt opgetekend. We zien dat het aandeel van melkpoeder en boter in de zuivelinvoer stijgt, terwijl het aandeel aan kaas daalt.

Invoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	495,7	479,4	556,1	740,0	739,5	986,5	33,4
Melkpoeder	183,3	290,7	266,2	288,9	360,0	565,2	57,0
Gefermenteerde producten	146,3	141,1	170,9	192,2	202,1	207,0	2,4
Boter en boterconcentraat	305,8	378,9	503,1	501,4	586,7	833,6	42,1
Kaas	844,3	969,6	1.114,6	1.465,5	1.627,8	1.898,7	16,6
Wei en lactose	62,4	83,9	111,4	102,5	115,5	104,0	-10,0
Condensmelk	34,6	47,0	74,7	82,7	101,6	147,9	45,5
Melkdranken	30,9	26,0	36,1	49,6	54,3	61,4	13,1
Melk- en roomijs	46,7	42,8	53,0	60,8	64,7	74,6	15,3
Andere zuivelbereidingen	24,2	29,1	52,9	90,5	73,7	82,9	12,5
TOTAAL	2.174,2	2.488,4	2.939,0	3.574,1	3.925,9	4.961,8	26,4

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

Wat de uitvoer in volume betreft, valt de dalende uitvoer van boter vooral op. Vorig jaar tekenden we ook reeds een daling op voor de uitvoer van boter. Voor melk en room zien we de hoogste stijging.

Over de hele lijn genomen, stijgt de zuiveluitvoer in volume met bijna 4%. In 2021 bedroeg deze stijging nog ruim 7,5%.

Uitvoer in volume

(1.000 ton)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	668,1	891,7	1.006,4	861,3	991,9	1.117,0	12,6
Melkpoeder	163,2	248,2	243,1	283,4	247,7	241,1	-2,7
Gefermenteerde producten	328,7	295,8	213,3	257,5	292,0	282,9	-3,1
Boter en boterconcentraat	136,9	130,7	133,7	155,4	161,6	146,1	-9,6
Kaas	132,8	161,6	197,3	263,4	298,1	304,4	2,1
Wei en lactose	71,7	69,4	130,4	182,6	161,7	168,9	4,5
Condensmelk	58,4	74,3	82,1	129,4	157,9	159,9	1,2
Melkdranken	-	-	160,0	155,1	169,9	165,0	-2,9
Melk- en roomijs	94,5	74,4	34,8	30,0	34,8	34,4	-0,9
Andere zuivelbereidingen	32,2	17,8	44,4	60,9	66,9	61,3	-8,4
TOTAAL	1.686,4	1.963,8	2.245,5	2.378,9	2.582,4	2.681,1	3,8

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

De uitvoer in waarde stijgt, net zoals dat het geval was bij de invoer, veel sterker, nl. met bijna 30%. De sterke prijsstijging is de hoofdoorzaak voor het grote verschil in uitvoer uitgedrukt in volume of in waarde. Voor geen enkel zuivelproduct noteren we een dalende uitvoerwaarde. De sterkste stijgers zijn boter, melkpoeder, melk en room en condensmelk, elk met een stijging van meer dan 30%. De kleinste stijging is te zien voor roomijs. Wanneer we kijken naar het aandeel van de zuivelproducten in het geheel, zien we dat de sterkste stijging werd opgetekend voor boter, gevolgd door melk en room en melkpoeder. Voor kaas en gefermenteerde producten daalt het aandeel echter.

Uitvoer in waarde

(mio euro)	2005	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	315,3	447,2	557,8	646,1	752,9	1.027,0	36,4
Melkpoeder	325,1	608,0	503,1	679,6	619,3	849,6	37,2
Gefermenteerde producten	267,3	251,4	217,8	264,5	305,5	343,7	12,5
Boter en boterconcentraat	376,7	492,5	463,5	615,2	690,5	986,0	42,8
Kaas	474,2	594,9	740,7	963,0	1.099,5	1.359,7	23,7
Wei en lactose	28,9	40,1	39,9	45,6	52,4	59,4	13,3
Condensmelk	73,0	93,9	145,8	226,0	278,7	372,3	33,6
Melkdranken	96,1	92,0	113,0	112,8	128,0	142,8	11,6
Melk- en roomijs	186,5	131,6	101,3	102,7	109,0	118,4	8,7
Andere zuivelbereidingen	63,3	50,9	82,1	159,1	165,3	191,0	15,5
TOTAAL	2.206,4	2.802,5	2.965,1	3.814,6	4.201,2	5.449,7	29,7

-: gegevens niet gekend

Bron: Eurostat (via VLAM)

Sinds 2016 steeg het Belgische handelsoverschot voor zuivelproducten. In 2022 komen we uit op een handelsoverschot van bijna 500 miljoen euro. De uitvoer van zuivel blijft immers sterker stijgen dan de invoer.

Uitvoersaldo

(mio euro)	Uitvoer	Invoer	Saldo
1970	77	150	-73,57
1980	611	661	-49,65
1990	1.116	1.136	-20,15
2000	1.861	2.000	-139,42
2005	2.206	2.174	32,00
2010	2.803	2.488	315,00
2012	2.902	2.813	89,00
2013	3.171	3.135	36,00
2014	3.396	3.250	146,00
2015	2.965	2.939	26,00
2016	2.971	3.030	-59,00
2017	3.658	3.697	-39,00
2018	3.764	3.738	26,00
2019	3.833	3.613	220,00
2020	3.815	3.574	241,00
2021	4.201	3.926	275,00
2022	5.450	4.962	488,00

Bron: NIS, CRB vanaf 1995, Eurostat (via VLAM) vanaf 2005

De handelsbalans blijft duidelijk positief voor consumptiemelk, gefermenteerde zuivelproducten en consumptieroom. Ook voor gefermenteerde producten noteren we positief. De meest negatieve handelsbalans noteren we voor room in bulk, terwijl er hier vorig jaar nog een lichtjes positief cijfer te zien was. De negatieve handelsbalans voor volle melkpoeder in 2021 wordt in 2022 duidelijk nog negatiever. De negatieve handelsbalans voor melk en room in bulk is in feite een positief verhaal. Het gaat hier immers om invoer voor verdere verwerking in ons land. Dit komt de tewerkstelling en de economie in zijn geheel ten goede.

België : uitvoer-invoer (1.000 ton)

Uitvoer	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Consumptiemelk	313	347	630	722	769	6,5
Consumptieroom	30	57	70	82	80	-2,8
Gefermenteerde producten	296	213	257,5	292	282,9	-3,1
Boter en boterconcentraat	131	134	155	162	146	-9,6
Magere melkpoeder	136	164	205	196	204	3,9
Volle melkpoeder	112	79	79	52	38	-27,4
Weipoeder	-	24	32	21	32	51,2
Condensmelk	-	82	129	158	160	1,3
Kaas	162	196	263	298	304	2,1
Melk in bulk	508	544	75	103	178	72,8
Room in bulk	40	59	86	85	91	6,3
Invoer	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Consumptiemelk	119	163	207	169	335	98,3
Consumptieroom	16	13	28	24	18	-25,6
Gefermenteerde producten	136	134	135	146	132	-9,9
Boter en boterconcentraat	112	157	137	144	129	-10,7
Magere melkpoeder	80	80	91	107	115	7,9
Volle melkpoeder	52	43	34	54	69	28,8
Weipoeder	-	78	70	70	55	-20,6
Condensmelk	-	75	79	89	113	27,0
Kaas	272	278	363	410	425	3,6
Melk in bulk	552	1.060	659	656	557	-15,1
Room in bulk	105	49	112	84	172	104,1
Handelsbalans	2010	2015	2020	2021	2022	% 22/21
Consumptiemelk	194	184	423	553	434	-21,6
Consumptieroom	15	44	42	58	62	6,6
Gefermenteerde producten	160	79	122	146	151	3,6
Boter en boterconcentraat	19	-23	18	17	17	0,0
Magere melkpoeder	56	84	114	89	89	-0,9
Volle melkpoeder	60	36	45	-2	-32	-1563,2
Weipoeder	-	-54	-38	-48	-23	52,3
Condensmelk	-	7	50	69	47	-32,2
Kaas	-110	-82	-99	-112	-120	-7,5
Melk in bulk	-43	-516	-584	-553	-379	-31,5
Room in bulk	-65	10	-26	1	-82	-8250,0

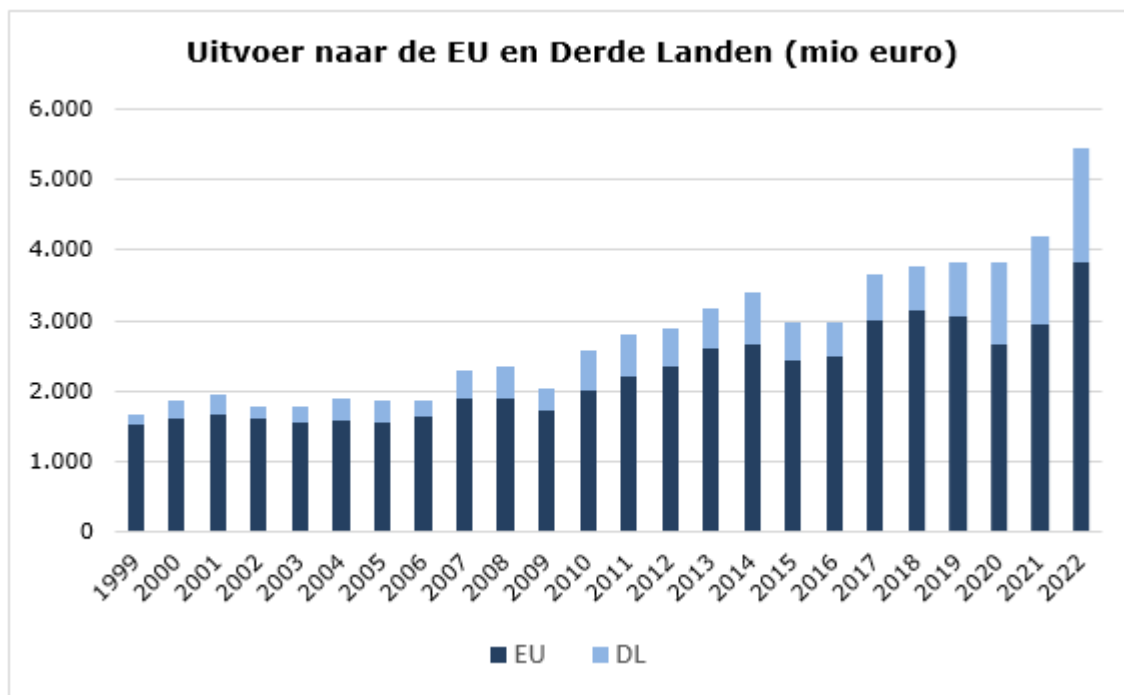
-: gegevens niet beschikbaar

Bron: Marktbilanz Milch, ZMB

2.3.15. Aandeel van derde landen als afzetmarkt stabiel op 30%

Sinds 2022 stellen we de samenstelling van de EU evolutief voor doorheen de jaren, dus indien er een land toe- of uittreedt, verandert de toewijzing van dat land tot de EU dan wel de groep van de derde landen navenant. Sinds 2005 evolueerde de samenstelling van de EU als volgt:

- 2007: toetreding van Bulgarije en Roemenië
- 2013: toetreding van Kroatië
- 2020: uittreding van het Verenigd Koninkrijk

De statistieken vanaf 2020 beschouwen het Verenigd Koninkrijk als derde land. Hierdoor groeit het aandeel derde landen in de uitvoer abrupt van 21% naar 30%. De toename verschilt van product tot product. Vooral voor melkdranken, gefermenteerde zuivelproducten, condensmelk, kaas en roomijs zorgt de Brexit voor een sterke toename van het aandeel derde landen in de uitvoer.

Uitvoer: verdeling tussen de Europese Unie en de Derde Landen

(% van de waarde)	2005		2010		2015		2020		2021		2022	
	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL	EU	DL
Melk en room	98%	2%	98%	2%	96%	4%	89%	11%	89%	11%	90%	10%
Melkpoeder	45%	55%	26%	74%	37%	63%	27%	73%	31%	69%	32%	68%
Gefermenteerde prod.	95%	5%	96%	4%	95%	5%	68%	32%	61%	39%	55%	45%
Boter	74%	26%	87%	13%	85%	15%	84%	16%	88%	12%	87%	13%
Kaas	98%	2%	98%	2%	94%	6%	82%	18%	76%	24%	75%	25%
Wei en lactose	71%	29%	73%	27%	70%	30%	68%	32%	82%	18%	85%	15%
Condensmelk	97%	3%	96%	4%	92%	8%	75%	25%	73%	27%	74%	26%
Melkdranken	100%	0%	97%	3%	97%	3%	70%	30%	64%	36%	61%	39%
Melk- en roomijs	98%	2%	98%	2%	94%	6%	84%	16%	79%	21%	82%	18%
Andere zuivelbereidingen	37%	63%	22%	78%	50%	50%	33%	67%	27%	73%	23%	77%
TOTAAL	84%	16%	79%	21%	82%	18%	70%	30%	70%	30%	70%	30%

EU = Europese Unie

DL = Derde Landen

Bron: Eurostat (via VLAM)

Ook in 2022 bedraagt het belang van afzetmarkt in derde landen 30%. Met bijna één derde van de uitvoer naar landen buiten de EU betekent dit dat we ook blootgesteld staan aan geopolitieke spanningen, handelsconflicten, strengere sanitaire eisen,... op het wereldtoneel. De sterkste stijging is zichtbaar voor gefermenteerde producten en melkdranken. Daarentegen stijgt het belang van de interne Europese markt opnieuw voor wei en lactose.

Uitvoer naar de EU en Derde Landen in waarde

(mio euro)	EU	DL	TOTAAL
1999	1.533,84	130,73	1.664,57
2000	1.620,96	240,08	1.861,04
2001	1.678,40	272,84	1.951,24
2002	1.622,10	161,70	1.783,80
2003	1.553,60	237,40	1.791,00
2004	1.570,30	336,80	1.907,10
2005	1.549,30	323,40	1.872,70
2006	1.633,51	230,94	1.864,45
2007	1.900,23	399,20	2.299,43
2008	1.879,48	458,17	2.337,65
2009	1.719,67	326,89	2.046,56
2010	2.006,39	558,97	2.565,36
2011	2.192,40	602,73	2.795,13
2012	2.339,91	561,83	2.901,74
2013	2.601,76	569,54	3.171,30
2014	2.654,47	741,49	3.395,96
2015	2.428,31	536,75	2.965,06
2016	2.496,64	474,62	2.971,26
2017	3.000,31	657,80	3.658,11
2018	3.138,41	625,97	3.764,38
2019	3.044,80	788,50	3.833,30
2020	2.662,28	1.152,32	3.814,60
2021	2.952,65	1.248,53	4.201,18
2022	3.812,18	1.637,50	5.449,68

Bron: CRB, Eurostat (via VLAM) vanaf 2012

2.3.16. Azië blijft belangrijkste uitvoerregio buiten de EU

86% van de Belgische export wordt in 2022 afgezet in 20 landen, waarvan er zich 10 buiten de EU bevinden. Onze directe buurlanden blijven de belangrijkste exportmarkten, met Nederland en Frankrijk nog steeds ruim op kop. Wat betreft de uitvoer binnen de EU, stijgt de uitvoer het sterkst naar Tsjechië en Spanje. Maar ook de uitvoer naar Nederland en Frankrijk blijft gestaag toenemen. Let wel, de uitvoer uitgedrukt in waarde wordt hier in beeld gebracht. De prijsstijgingen hebben een groot aandeel in de verklaring van de stijgende uitvoercijfers. Dit verhult dus dat de uitvoer uitgedrukt in volume naar verschillende landen in feite afnam.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten (mio euro)

2015	2020	Bestemming	2005	2015	2020	2021	2022	% 22/21
1	1	Nederland	515	661	827	915	1.103	20
2	2	Frankrijk	437	549	648	780	1.070	37
3	3	Duitsland	292	384	451	484	639	32
5	4	Verenigd Koninkrijk	240	252	258	383	495	29
4	5	Italië	152	271	225	231	315	36
8	6	Spanje	47	67	108	131	182	39
9	7	Indonesië	7	43	67	102	111	9
6	8	Algerije	74	42	138	75	108	44
7	9	Luxemburg	61	80	95	81	94	15
15	10	China	9	26	86	85	88	3
14	11	Filippijnen	3	14	38	62	76	23
19	12	Polen	2	29	49	60	71	19
10	13	Saoedi-Arabië	11	30	30	32	53	68
11	14	Griekenland	26	24	30	45	51	15
51	15	Yemen	2	2	5	22	45	99
31	16	Tsjechië	2	12	22	24	40	63
37	17	Zuid-Korea	4	14	25	19	39	100
32	18	Nigeria	2	16	30	22	38	73
13	19	Denemarken	18	24	31	33	38	15
25	20	Malaisië	4	10	19	19	37	97
Som Top 20			1.907	2.551	3.182	3.606	4.692	30,1
Som van alle export			2.206	2.965	3.815	4.201	5.450	29,7

Bron: Eurostat (via VLAM)

Wanneer we de top 20 aan niet-EU bestemmingen voor Belgische zuivel bestuderen, valt de grote stijging van de uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (+111 mio euro) op. Procentueel gezien springen Marokko, Zwitserland en Zuid-Korea in het oog. In vergelijking met 2015 zien we het stijgende belang van Yemen, Vietnam en Senegal (dit ondanks de recente daling van de uitvoer naar Senegal) onder de importeurs.

Opnieuw springen de Aziatische landen eruit. Zij voeren in 2022 immers 440 miljoen euro aan Belgische zuivelproducten in. Afrika vertoont een toename van 148 naar 193 miljoen euro, het Midden-Oosten stijgt in belang van 90 naar 162 miljoen euro.

Top-20 bestemmingen voor Belgische zuivelproducten buiten de EU27 (mio euro)

2015	2021	Bestemming	2005	2015	2020	2021	2022	% 22/21
1	1	Verenigd Koninkrijk	240	252	258	383	495	29
3	2	Indonesië	7	43	67	102	111	9
2	3	Algerije	74	101	138	75	108	44
7	4	China	9	20	86	85	88	3
6	5	Filipijnen	3	21	38	62	76	23
4	6	Soedi-Arabië	11	28	30	32	53	68
34	7	Yemen	2	4	5	22	45	99
21	8	Zuid-Korea	4	7	25	19	39	100
17	9	Nigeria	2	9	30	22	38	73
13	10	Maleisië	4	12	19	19	37	97
19	11	VAE	10	9	20	20	33	62
28	12	Irak	5	5	8	18	32	75
30	13	Zwitserland	3	5	11	11	29	155
14	14	Marokko	8	11	8	10	28	176
8	15	Thailand	6	18	28	24	28	17
9	16	Japan	3	16	18	17	24	39
38	17	Vietnam	13	3	7	16	19	20
41	18	Senegal	7	3	22	25	19	-25
18	19	Taiwan	7	9	13	15	18	24
20	20	USA	2	8	12	11	15	39
Som Top 20 DL			417	582	844	989	1.334	34,8
Som van alle export			2.206	2.965	3.815	4.201	5.450	29,7

Bron: Eurostat (via VLAM)

2.3.17. Hinder van de Brexit blijft nog beperkt

Sinds 1 januari 2021 is de Brexit een feit. Ondanks het vrijhandelsakkoord blijft de Brexit een grote impact hebben op het bedrijfsleven, met o.a. strenge douaneformaliteiten. De grootste obstakels voor de uitvoer zullen wel pas ten vroegste eind oktober 2023 in voege treden: veterinaire exportcertificaten worden dan verplicht voor melk en rauwmelkse zuivelproducten. Vervolgens zal de lijst aan zuivelproducten waarvoor een certificaat nodig is ten vroegste in april 2024 worden uitgebreid met zuivelproducten die gekoeld of diepgevroren bewaard moeten worden.

Voor het merendeel van de Belgische uitvoer van landbouw- en voedingsproducten zien we in 2021 een dalende uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk (VK). Voor zuivelproducten vanuit België echter, stellen we in 2021 een opmerkelijke stijging vast. In 2022 doet de Belgische agro-food het veel beter op vlak van uitvoer naar het VK en daarbij zelfs beter dan onze buurlanden. In 2022 stijgt de Belgische uitvoer van zuivelproducten verder, zowel in waarde (+29%) als in volume (+7%).

Met in 2022 bijna de helft van de uitvoerwaarde voor zuivel is kaas het belangrijkste exportproduct naar het VK. Het betreft hier voornamelijk smeltkaas en mozzarella. Op de tweede plaats volgen de gefermenteerde zuivelproducten, met enige afstand gevolgd door condensmelk en de melkdranken. Enkel voor melk- en roomijs constateren we een daling van de uitvoer.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in waarde

(mio euro)	2016	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	8,5	10,2	6,0	3,2	4,4	37,0
Melkpoeder	8,0	14,9	17,0	2,0	2,3	14,2
Gefermenteerde producten	43,1	43,8	60,3	93,2	107,9	15,8
Boter en boterconcentraat	16,9	20,8	11,7	10,0	22,9	127,7
Kaas	94,3	100,9	86,7	177,5	223,9	26,1
Wei en lactose	0,5	0,4	0,3	1,1	1,4	33,4
Condensmelk	23,5	32,3	34,1	36,2	57,3	58,1
Melkdranken	28,6	30,1	33,0	43,5	52,9	21,7
Melk- en roomijs	10,5	2,3	6,9	13,5	12,7	-6,4
Andere zuivelbereidingen	2,3	2,2	1,9	3,0	9,0	200,9
TOTAAL	236,1	257,9	257,8	383,3	494,6	29,0

Bron: Eurostat (via VLAM)

Uitgedrukt in volume ligt de volgorde echter anders. Hier beslaan de gefermenteerde zuivelproducten met 37% het grootste aandeel van de uitvoer, gevolgd door de melkdranken (28%) en kaas (19%).

We zien ook in deze weergave een daling in de uitvoer van melk- en roomijs. Maar bijkomend werd er minder melkpoeder, melk en room en kaas uitgevoerd dan in 2021. De sterkste stijging wordt gerealiseerd voor boter en wei en lactose, maar vooral wei en lactose komt van een laag niveau.

Uitvoer naar het Verenigd Koninkrijk in volume

(1.000 ton)	2016	2018	2020	2021	2022	% 22/21
Melk en room	10,1	8,3	6,0	4,3	4,2	-3,1
Melkpoeder	3,2	6,2	5,9	0,5	0,5	-4,8
Gefermenteerde producten	48,2	46,6	61,2	85,3	89,0	4,3
Boter en boterconcentraat	4,8	3,7	2,7	2,1	3,4	61,7
Kaas	29,8	28,7	24,8	46,6	46,0	-1,3
Wei en lactose	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	38,2
Condensmelk	13,1	17,0	19,0	17,8	19,6	10,4
Melkdranken	39,6	50,5	54,1	64,5	69,3	7,4
Melk- en roomijs	3,2	0,8	1,8	3,6	2,9	-18,2
Andere zuivelbereidingen	1,7	0,8	0,7	3,7	8,8	136,2
TOTAAL	153,8	162,8	176,4	228,5	243,8	6,7

Bron: Eurostat (via VLAM)

Let wel, de EU-VK handelsstatistieken betreffen niet de uitvoer voor de in land X geproduceerde goederen. Goederen worden immers geregistreerd daar waar ze effectief naar het VK vertrekken. Belgische goederen die via Frankrijk naar het VK gaan, worden Franse export. Omgekeerd geldt dat Nederlandse goederen die via België in het VK worden verdeeld, geregistreerd worden als Belgische export.